

Szlaki turystyczne

Szlak Kopernikowski

Trasa Szlaku Kopernikowskiego w obrębie gminy wynosi 24 km, a Pieniężno leży na jego 103 km. Rozwój miasta w XIV wieku spowodował, że miasto Pieniężno stało się ośrodkiem administracyjnym dużej części Warmii. Administratorem dóbr kapituły był na początku XIV wieku między innymi Mikołaj Kopernik. Zamek pieniężniński był ośrodkiem skąd Kopernik wyjeżdżał na lokacje okolicznych wsi. Na pewno przebywał tu w październiku 1518 r. i w marcu 1519 roku. W dniach 11-12 marca 1519 roku dokonał lokacji w Radziejewie, Łajsach, Łoźniku i Wopach. W latach 1589-1599 zarządcą zamku był książę Siedmiogrodu Andrzej Batory (bratanek króla Stefana Batorego).

SPACERKIEM PO GMINIE PIENIEŻNO

TRASA 1:

STADION LEŚNY - MOST - "REZERWAT DOLINY RZEKI WAŁSZY" - ŚCIEŻKA DYDAKTYCZNA - WOJNITY - trasa liczy 17 km

Pieniężno położone jest w środkowym biegu rzeki Wałszy, mającej charakter rzeki górskiej. Rezerwat utworzony wzdłuż jej brzegu to atrakcyjna wizytówka miasteczka. Ma około 17km długości, kończy się na wysokości wsi Wojnity. Biegnie dalej wśród pól uprawnych i mieszanych lasów, przez Brzostki do Długoboru, poza granice gminy. Proponujemy odkrywanie uroków tej warmińskiej krainy od kościoła św. Piotra i Pawła. Dalej kamienne zabytkowe schody doprowadzą nas do głębokiego jaru Wałszy. Zanim zanurzymy się w gąszcz zieleni, mijamy przedtem Stadion Leśny, gdzie usytuowana jest muszla koncertowa.

W okresie letnim organizowane są przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury festyny i konkursy piosenek, usłyszeć też można lokalne zespoły muzyczne "Consonans", "W drodze", "Stokrotki".

Tuż po wejściu do rezerwatu napotykamy interesujący obiekt - czynny most kolejowy, oddany do użytku w 1885 roku odznaczający się jak na ówczesne czasy śmiałą konstrukcją. Dziś jest najwyższym czynnym mostem kolejowym w Polsce (28,5 m wysokości).

Aby spenetrować wnikliwie rezerwat, trzeba na to poświęcić przynajmniej dwa dni wędrówki. Można poruszać się wg czerwonych znaków Szlaku Kopernikowskiego - łagodniejszą prawą stroną biegu Wałszy, bądź lewą stroną - specjalnie przygotowaną przez Nadleśnictwo - Orneta.

Wspomniany już Szlak Kopernikowski jest to szlak pieszy, tzw. rajdowy, przeznaczony dla obozów wędrownych i osób zdobywających wyższe odznaki turystyki pieszej. Biegnie przez obszar krajobrazowo-geomorfologiczny doliny rzecznej. Ten trudny do przebycia odcinek robi wielkie wrażenie. Malownicze pagórki, w dolinie wartko płynąca rzeka, niezwykle cenne okazy drzew, bogate poszycie runa leśnego, liczne okazy rzadko występujących ptaków dostarczają wędrowcom

wielu ostatecznych wrażeń.

Bardziej wprawionym piechurkom radzimy wspinaczkę na szczyt Białej Góry i dotarcie do wieży widokowej, skąd widać panoramę całej okolicy. Liczne meandry Wałszy są atrakcją dla kajakarzy. Bystry nurt sprawia, że nie jest to trasa łatwa. Po jej pokonaniu dopłyniemy do Pasłęki. Trasa Szlaku Kopernikowskiego w obrębie gminy wynosi 24 km, a Pieniężno leży na jego 103 km. Istniejące tu unikatowe środowisko przyrodnicze i geomorfologiczne przyczyniło się do utworzenia siedmiokilometrowej ścieżki dydaktycznej. Rozpoczyna się pod ruinami zamku w Pieniężnie, następnie biegnie przez jar Wałszy do kapliczki przy "cudownym źródle". Stamtąd po przekroczeniu rzeki drewnianym mostem, prowadzi wschodnim brzegiem Wałszy do Pieniężna.

Na trasie ścieżki rozmieszczono sześć tablic informujących o charakterystycznych okazach flory i fauny. Znajdujące się tu urządzenia rekreacyjne basen, pięknie odrestaurowana leśniczówka oraz wiata umożliwiają wypoczynek na świeżym powietrzu. Po intensywnej wędrowce o każdej porze roku turystę zapraszają do wypoczynku kwatery agroturystyczne u pp. H. Miśło, S. Karpińskiego, gospodarstwo agroturystyczne pani Marii Busztyka.

TRASA 2:

PIENIEŻNO - KURHAN I GRODZISKO - MUZEUM MISYJNE - KIERPAJNY WLK. - GLEBISKA - JEZIORO TAFTOWO.

- trasa 2 liczy 25 km

Proponujemy zacząć od zwiedzania Muzeum Misyjno-Etnograficznego znajdującego się na terenie seminarium SVD.

Zanim jednak dotrzemy do celu trasą rowerową "Pojezierza Mazurskiego" warto około 150 m przed zabudowaniami seminarium zboczyć w lewo na nieutwardzoną drogę, prowadzącą do rezerwatu. Około 50 m za tablicą informującą znajduje się intrygujące miejsce na kulminacji moreny czołowej. Jest to relikwiarz archeologiczny - kurhan i grodzisko wczesnośredniowieczne, prawdopodobnie pierwsza lokalizacja miasta.

Po krótkiej wspinaczce wracamy do obranego celu. Muzeum Misyjno-Etnograficzne jest niezwykle bogate w unikalne eksponaty etnograficzne i przyrodnicze z całego świata. Zgrupowane są one tematycznie, pochodzą z takich odległych zakątków świata jak: Chiny, Japonia, Nowa Gwinea, Afryka, Indonezja, Indie, Ameryka Południowa. Godne obejrzenia są kolekcja broni, instrumentów muzycznych, masek, strojów różnych plemion oraz przedmioty kultu religijnego i codziennego użytku. Na zwiedzanie muzeum trzeba przeznaczyć około 1,5 godziny, można skorzystać z usług przewodnika.

Po trudach zwiedzania można odpocząć i posilić się w tutejszej kawiarence, a także pospacerować po klasztornych ogrodach. Stąd już polną drogą wędrujemy do Kierpajn Wielkich, aby zobaczyć zespół podworski i otaczający go, objęty ochroną konserwatorską, stary drzewostan. Dalej kierujemy się do

wsi Glebiska. Jest to miejscowość położona wśród wzniesień, a największą jej atrakcją jest rozciągające się w pobliżu jezioro Taftowo. Wzdłuż piaszczystej drogi rozpościerają się rozległe łąki, na których pasą się konie z gospodarstwa pana Wł. Chojnackiego. Jezioro Taftowo jest zagospodarowane w sezonie letnim. Można skorzystać z plaży i kąpieliska, rozbić namiot, wynająć domek, kajaki lub rowery wodne, a w barze na świeżym powietrzu zjeść posiłek.

TRASA 3.

PIENIĘŻNO - SKANSEN MASZYN ROLNICZYCH - ŁAJSY - GALERIA ŁAJŚÓWKA - SZLAK BOBROWY - LECHOWO - BOROWIEC - RADZIEJEWO - PIENIĘŻNO.

• **trasa 3 liczy 37 km.**

Jest to trasa urozmaicona, pełna estetycznych i przyrodniczych walorów. Około 1km poza miastem znajduje się Skansen Maszyn Rolniczych "Uchronić od zapomnienia" utworzony przy współpracy z Fundacją Polsko-Niemiecką w 2000 roku. Znajdują się tam eksponaty sprzętu rolniczego oraz unikatowe przedmioty codziennego użytku. W okresie letnim panuje tu ożywiony ruch. Można tu wtedy spotkać m. in. malarzy i rzeźbiarzy z Niemiec, Litwy, Łotwy, Ukrainy i Polski. Plener malarsko-rzeźbiarski "Pejzaż znad Wąlszy" gromadzi także tutejszych artystów amatorów: rzeźbiarza ludowego p. Stanisława Chorążyczewskiego, malarza p. Ryszarda Cioka oraz p. Daniela Cyroniuka, pasjonującego się haftem krzyżykowym. Ich poplenerowe prace obejrzeć można w Galerii "Łajśówka".

Przez kolonię Łajsy i Pieniężno przebiega interesujący "Szlak Bobrowy". Wyróżnia się urozmaiconym polodowcowym krajobrazem. Występują tu rzadko spotykane w Polsce bobry, zadomowione w tej części doliny Wąlszy. Jej brzegi porasta olcha i wierzba, a także brzoza i osika, którą najchętniej ścinają bobry. Te piękne, będące pod ochroną zwierzęta, zamieszkują w przybrzeżnych jamach albo w nawodnych, kopcowatych żeremiach.

Mijamy liczne przydrożne kapliczki, jadąc do Lechowa. Można tam zwiedzić kościół z XIV w. św. Jana Chrzciciela stanowiący interesujący obiekt zabytkowy.

Dalej we wsi Borowiec oglądamy wiekową lipę uznaną za pomnik przyrody. W Radziejewie obiektem godnym uwagi jest barokowy kościół parafialny p. w. św. Antoniego Opata, z bogato wyposażonym wnętrzem, pochodzącym z XVI w.

Po trudach wycieczki na smaczny domowy posiłek zaprasza restauracja "Karczma" w Pieniężnie.

TRASA 4.

PIENIĘŻNO - ŁOŹNIK - PLUTY - PIENIĘŻNO.

• **trasa 4 liczy 26 km.**

Trasa charakteryzuje się walorami krajoznawczo - wypoczynkowymi.

Zaczynamy od centralnej części Pieniężna zachęcając do zwiedzania dawnego kościoła szpitalnego, obecnie użytkowanego przez parafię greckokatolicką. Interesującym elementem wyposażenia wnętrza jest m. in. ikonostas i bogato zdobione motywami ukraińskimi, chorągwie liturgiczne. Następnie trasa wiedzie wzdłuż górnego biegu Wąlszy wśród wzniesień, pól uprawnych, lasów - malowniczego polodowcowego krajobrazu. W miejscowości Łoźnik amatorzy grzybobrania oraz miłośnicy owoców leśnych i wypoczynku w ciszy, wśród starych drzew mieszanego lasu mogą spędzić miłe przedpołudnie. Pluty, za względu na atrakcyjny krajobraz o pofałdowanym terenie, wijącą się w dolinie Wąlszę, widok brodzących na łąkach bocianów, są corocznie miejscem odwiedzin

plenerowych artystów malarzy.

Do substancji zabytkowych w miejscowości zalicza się: gotycki kościół parafialny z bogatym średniowiecznym wyposażeniem p. w. "Świętego Wawrzyńca" oraz ścieżki pielgrzymkowe z zespołem kapliczek przydrożnych.

Questy Pieniężno

Odkrywanie dziedzictwa miejsca, turystyka z zagadkami, to najczęściej spotykane określenia na questing. Opisy wartych odwiedzenia miejsc faktów historycznych raz z zawartymi tam zagadkami, znajdują się na będących niezbędnym elementem zabawy broszurach, dotyczących questu.

Szczegółowo, wierszem krok po kroku opisano intrygujące miejsca i dotyczące ich, często mało znane fakty. Pokonanie ścieżki questingowej trwa od. 1 godz. i 30 min w zależności od rodzaju questu. Trzeba przy tym rozwiązać kilka łamigłówek. Zwieńczeniem zabawy jest odnalezienie „skarbu” czyli specjalnych znaków wykonanych przy użyciu perforatora, które przybija się na broszurze. Na każdej ulotce znajduje się również dokładny opis jak należy trafić do miejsca rozpoczęcia questu.

Cele questingu:

- odkrycie na nowo regionu poprzez wyjątkowe elementy i historie związane z lokalnym dziedzictwem przyrodniczym i kulturowym,
- aktywizacja lokalnej społeczności (dzieci, młodzież, regionaliści, zarządcy atrakcji turystycznych, osoby zajmujące się promocją),
- promocja regionu poprzez nową formę turystyki.

[Odnosnik do strony Questy Pieniężno](#)

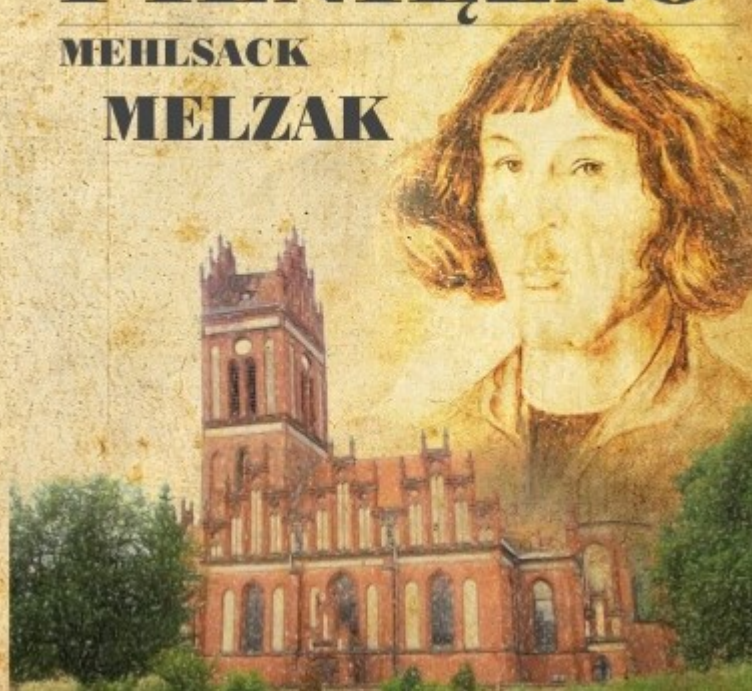
PIENIEŻNO

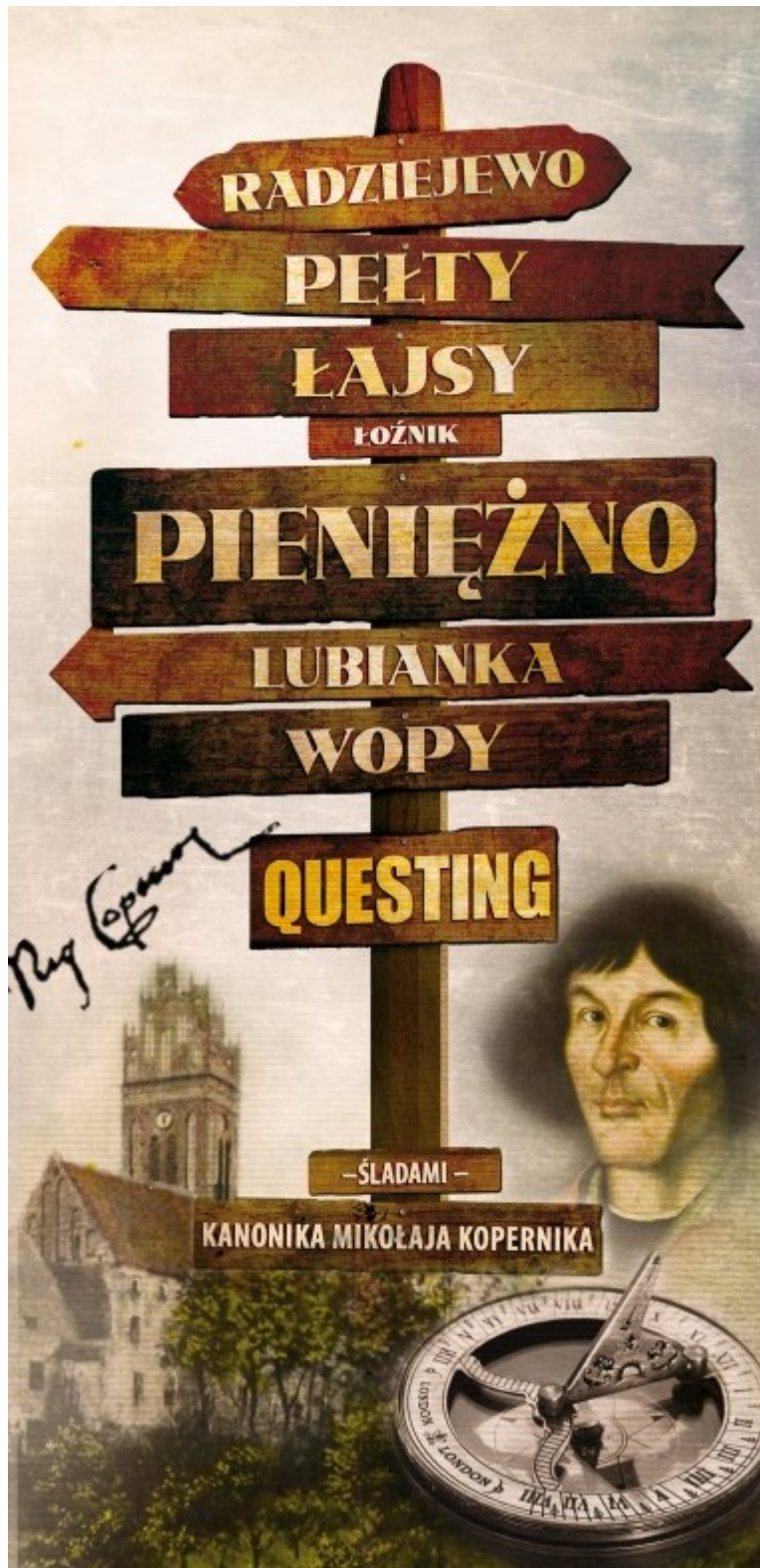

QUESTING
PIENIEŻNO

MEHLSACK

MELZAK

Nowe szlaki turystyczne w gminie Pieniężno

Gmina Pieniężno wzbogaciła się o dwa szlaki krajoznawcze prowadzące przez tereny całej gminy. Szlak zielony nazywa się: "Tropami zaginionej krainy Wewa", szlak niebieski to: "Z biegiem Wałszy".

Szlaki umożliwiają zapoznanie się z interesującymi zabytkami gminy i miasta Pieniężno. Możliwość bezpośredniego obcowania z zabytkami i przebywanie w miejscach obdarzonych aurą tajemniczości

przysporzy nam wielu niepowtarzalnych doznań, nieporównywalnych z wiadomościami z książek, czy internetu. Wielkość budowli, drobne detale, pejzaże, przydrożne krzyże i kapliczki, klimat miejsc, spotkani mieszkańcy, wszystko to składa się na całość naszych doznań, które na długo pozostaną w naszej pamięci.

Szlak „**Tropami zaginionej krainy Wewa**” oferuje nam podróż w czasie do zamierzchłej historii, gdy tereny te zamieszkiwali wolni ludzie, żyjący w rytm natury. Niczym amerykańscy Indianie opierali się najeźdźcą, lecz w końcu musieli przyjąć ich warunki lub zginąć, jak mieszkańcy doliny w Czarcim Lesie. Pozostała po nich legenda i trzy grodziska.

Na obrzeżach tego szlaku leży stary majątek w Kierpajnach Wielkich z ładną wozownią.

Szlak „**Z biegiem Wałszy**” prowadzi nas skrajem lasu wzdłuż Wałszy. Mamy na nim możliwość obejrzenia dawnych maszyn i urządzeń rolniczych w skansenie. Przejechania przez miejsce narodzin założyciela Olsztyna. Po drodze mijamy typowy niewielki gródek Prusów, służący dawniej za krótkotrwałe miejsce schronienia dla okolicznych mieszkańców. Najdalszym punktem tego szlaku jest miejsce po drewnianym zamku kanoników warmińskich. Liczne wały i fosy ukazują kunszt ówczesnych budowniczych w dziedzinie obronności.

Z BIEGIEM WAŁSZY

SZLAKI DYDAKTYCZNO-HISTORYCZNE
W GMINIE PIENIEŻNO

Szlaki merytorycznie opracował pan Tomasz Sowiński, znany regionalista, pisarz książek o Warmii i Mazurach, takich jak: Tajemnice Warmii i Mazur, Epizody z Prus czyli historie okołowojenne, Kolejne Tajemnice Warmii i Mazur: historie jakich nie znajdziecie w Internecie.

Zachęcamy do zwiedzenia szlaków pieszo i rowerem, nie do wszystkich miejsc bowiem dojedziemy samochodem.

[Przewodnik do pobrania](#)

[Mapa do pobrania](#)